

ВИНАРСКО-ЗЕМЛЕДѢЛЧЕСКИ ВѢСТНИКЪ

Редактира се отъ Учителитѣ при Държавното Винарско-Земледѣлческо Училище въ гр. Плѣвентъ.
Главенъ редакторъ: Хр. С. Георгиевъ.

„Винар. Земледѣлчески Вѣстникъ“ излиза два пѣти въ мѣсеца: на 10 и 25 ч.

Годишната му цѣна за България е 4 л., за въ странство — 5.

Всичко, що се отнася до вѣстника, се испраща до редакцията въ гр. Плѣвентъ.

Необнародвани рѣкописи, по желанието на авторитѣ имъ, се връщатъ съ неплатени писма.

За обявления на 4 стр. се плаща по 20 ст. на редъ.

На ученицитѣ въ земледѣлческитѣ, педагогическитѣ и духовнитѣ училища се отстъпа за 3 л. годишно.

Съдържане: 1) По филоксерния въпросъ и възобновление опустошенитѣ отъ филоксерата лозя; 2) Плѣвентски конкурсъ; 3) Начини за получаване на едро, трайно и по-рано здрѣло грозде; 4) Прѣдпазване на овоцнитѣ дървета отъ разни плѣсени и насѣкоми; 5) Културата на крѣмнитѣ растения; 6) Приготовление на вкусна вишновка; 7) Всенароденъ конгресъ по земледѣлието въ Буда-Пеца; 8) Разни; 9) Земледѣлчески календаръ и 10) Метеорологически бюлетинъ.

По филоксерния въпросъ и възобновление опустошенитѣ отъ филоксерата лозя.

а западнитѣ държави: Франция, Германия, Австрия и др. филоксерния въпросъ е почти рѣшенъ. Това не трѣбва да се разбира и за тѣзи лозарски центрове, гдѣто филоксерата се е появила отъ кратко врѣме. Тамъ, освѣнъ гдѣто непрѣдприематъ никакви мѣрки, още припятствуватъ на комиссаритѣ по изслѣдване съ сопи, както е напр. случая въ Шампанъ—Франция, Rapp въ Щирля и отъ начало у насъ въ Видинско. А тамъ, гдѣто отдавна съществува бичътъ на лозята, лозаритѣ сж напълно освѣтлени върху това, което има да вършиктъ по възстановлението имъ.

Пѣсьчливитѣ почви, на които по-прѣди не се обръщаше никакво внимание, сега, почти на всѣкъгдѣ (гдѣто ги има), сж посадени съ лозата, ако има още такива празни пространства, то се засаждатъ. — Въ Франция, гдѣто има равни мѣста и при тѣхъ наблизу въ достатъчно количество вода, тамъ (въ лозята) спиратъ всѣка година размножаванieto на филоксерата чрѣзъ водата. — Тамъ, гдѣто позволява почвата за впрѣскване на вѣгледливъ сулфидъ, поддържатъ лозята съ него. — Най-послѣ, що се касае за американскитѣ лози, и въ това отношение сж освѣтлени. За сега отъ директнитѣ сортове култивиратъ съ успѣхъ на съответствующата почва само Jacques и Othelo, които сж се показали доста противостоящи. Полученото отъ тѣхъ вино се употрѣбоява за смѣсь съ другитѣ.

Една твърдѣ важна роля играктъ американскитѣ лозови подложки, т. е. облагороденитѣ американски лози, които постъпено замѣстватъ директнитѣ сортове (тѣ сж такива сортове които, безъ да бѣдктъ присадени, даватъ плодъ).

Опустошаванieto на нашитѣ лозя отъ подземния неприятель напрѣдва безъ спиране. Споредъ статистическитѣ данни, България притежава 95,000 хектари лозя, отъ тѣхъ 40,000 хектари сж унищожени отъ филоксерата; значе повече отъ една трета отъ лозята на цѣла България сж опустошени. *) Какво остава за другитѣ? Тѣ, или сж на заразяване, или, ако не сж още, то сж изложени на най-голѣма опасность, особено тѣзи въ Сѣв. България.

Миналата година, прѣзъ мѣсець Юлий, бѣхъ командированъ отъ почитаемото Министерство на Тър. и Земледѣлието, заедно съ г. чиновника по филок. зараза отъ Търново, въ Севлиевско и Търновско за изслѣдване лозята. Въ лозята на които села ходихме, на всѣкъгдѣ, съ исключение на с. Павликянскитѣ, констатирахме филоксерата, нѣкъгдѣ въ голѣмъ, нѣкъгдѣ въ малъкъ размѣръ. Тамъ, гдѣто съществува филоксерата, по въшнитѣ ѝ признаци, може да се каже, че е отъ 2—3 години насамъ. Съвършено изсъхнали главини отъ неж нѣмаше. Извѣстно е, че населението на Търновско и Севлиевско е по-развито отъ оноа на сѣверо-западната частъ на отечеството ни. Почти на всичкитѣ обиколени отъ насъ села, населението бѣше по-рано слушало за този бичъ на лозата, нѣ малцина знаехъ неговитѣ опустошения. Споредъ мене, филоксерата е прѣнесена въ Севлиевско отъ Ловченско, а въ Търновско отъ Севлиевско. Мислѣхъ, че тази година ще се намѣри и въ Шуменско. С. Добромирка (Севлиевско) има всичкитѣ си лозя млади (8—10 годишни); въ тѣхъ се констатира заразата въ малъкъ размѣръ. По изслѣдването ни се указа, че Добромирчени взели лозовия прѣтъ (за посадение лозята си) отъ заразени мѣстности и по този начинъ сж прѣнесли филоксерата. Па не само Добромирчани, нѣ въ другитѣ села ми казахъ, че отъ тѣхнитѣ лозя се вземали прѣчки: Лѣсковецъ, Дрѣново, с. с. Одаитѣ, Стамболово и др. По всѣка вѣроятность, сж взе-

*) Споредъ най-новитѣ свѣдения, България има приблизително 101,500 хектара лозя, отъ които сж заразени отъ филоксерата 4450 хектара или 4.38%—до 1895 г. Ред.

мали пръчки отъ споменатитѣ градове и села и други тѣмъ съседни, откъмъ Шуменско или Разградско. Населението отъ с. Павликяни има намѣрение да увеличи лозята си. Павликянчени иматъ голѣми пространства съ богата почва, гдѣто лозата при едно рационално обработване би успѣла прѣвѣсно. (Казвамъ при рационално обработване, защото, които села посетихме по време на вързване и кършение, всичко се извършваше по старому. Благородното растение „лозата“, вмѣсто да се кършеше внимателно съ рѣдѣ догдѣто трѣбва, то се косеше като жито съ сърпъ; лозата не се вързваше, а се остава да лежи на земята).

Какво да се каже за селото Сухиндолъ? Околоврѣстъ и недалечъ отъ него, една частъ на равнина, а повечето на баиръ съ прѣвѣсно южно изложение и добра почва, се намиратъ познатитѣ сухинодолски лозя съ прочуто добро и пивко вино. За нещастие, казвамъ за голѣмо нещастие, филуксерата се констатира и въ тѣхъ, макаръ и въ много малкъ размѣръ. Прѣди да бѣхме ъ констатирани, нѣкои отъ селянитѣ ми казваха, че ако се намѣрило въ тѣхнитѣ лозя бобулечката и ако почнели тѣ да скъпнатъ, то за тѣхъ (селянитѣ) не оставало друго, освѣнъ да се изселатъ. Едничкитѣ имъ поминѣкъ билъ, както се и знае, отъ лозята. И дѣйствително ако не съ взематъ на време мѣрки, голѣма бѣдностъ ще налѣгне селото. Мойтъ скромнъ съвѣтъ на Сухинодолчани е, щото по-скоро да молжатъ почитаемото М-во на Търгов. и Земледѣлието да устрои тамъ още сега разсадникъ отъ Американски лози. Догдѣ да се замѣнятъ опустошенитѣ лозя съ облагородени американ. лози, по-заможнитѣ селяни да почнатъ, (тамъ, гдѣто позволява почвата), да лѣкуватъ болнитѣ си лозя съ вжглеливъ сулфидъ; а на бѣднитѣ да отпуца общината или постоянната комиссия помощъ за скъпата цѣль. Нѣкои сухинодолчени може да мислятъ, че филуксерата е унищожена чрѣзъ искореняване на заразеното пространство; обаче нека знайтъ, че тѣхнитѣ бърда се заградени отъ заразени лозя и, рано или късно, пакъ ще се появи филуксерата. Много отъ нашитѣ селяни мислятъ, че всичко трѣбва да върши и доставя правителството; нѣ има и нѣкои които знайтъ, че то не е слѣнце да огрѣе на всѣкъдѣ, затова трѣбва да дѣйствува и частната инициатива. Така се върши тукъ, така правятъ и въ всѣка по-културна държава.

Като исказахъ нѣколко думи по моята обиколка, това направихъ съ цѣль да види читателя, какъ се распространява заразата у насъ и какъ въ кратко време, ако не се взематъ мѣрки, ще се заразятъ всичкитѣ лозя до Черното Море.

Нашето Народно Прѣдставителство не трѣбва да се скъпи по основаване на повече разсадници и отпуцание сумми за доставяние американски лози. Съ доставяние на половинъ или единъ милионъ пръчки не може да се възобновятъ опустошенитѣ лозя на: Видинския, Ломския, Вратчанския, Плѣвенския и Ловченския окръзи. — Тукъ мимоходомъ ще забѣлѣжжъ, че филуксерата е официално констатирана прѣди двѣ-три години въ Одринско. Мисля, че отъ тамъ иматъ нѣкои българи лозята си въ България; затова желателно би било още това лѣто да стане най-тщателно прѣглеждане на нашитѣ лозя, гра-

начающи съ Турция.

У насъ (както е било отъ начало и въ други нѣкои държави) прѣглежданието на лозята става много бавно, защото малцина съ тѣзи, които иматъ желание да научатъ нѣщо по филуксерата; затова чиновника, като иде въ едно село, не може прѣдварително нищо да узнае за състоянието на лозята, било отъ кмета или нѣкое друго лице; а нѣкои и да знаятъ, че въ лозята имъ съществува нѣкаква болестъ, крижатъ ъ, за да не ги искоренятъ, като не обръщатъ внимание, че съ това принежтъ врѣда, както на себѣ си, тѣй и на съседитѣ си. Загубата нѣма да е толкова голѣма за тѣзи, които иматъ лозарството като второстепенъ поминѣкъ подиръ собственото земледѣлие, нѣ тя ще бѣде чувствителна за онѣзи, които чакатъ едничкия си или главенъ поминѣкъ отъ лозята. Не е да не знаемъ, че у насъ има нѣколко окръжия въ които населението се занимава почти съ лозарството. — Казахъ, че за сега нѣма, па нѣма и да има още за дълго време, по-добро срѣдство противъ филуксерата отъ облагородяване противостоящитѣ американски лози.

На радата отъ 300,000 лева, давана отъ Французската Академия отъ 20 и повече години насамъ, още никой не е получилъ, па и дълго време нѣма да получи.

Мисля, всѣкой ще се съгласи съ това, че ний, ако искаме да водимъ радикална борба съ филуксерата, трѣбва да се заловимъ сериозно съ възобновението на опустошенитѣ лозя съ противостоящи американски лози, които да отговарятъ на нашитѣ климатически и почвени условия, или кждѣто има пѣсчливи почви да почнемъ на неж отгледванието нашата лоза. Въ нѣкои държави отъ година на година изоставятъ културния опитъ (лѣкуване съ сулфидъ) и туряние лозята подъ вода (submersion); па и у насъ тѣзи опити (културалния и submersion) не съ за прѣпоръчване, защото расходитѣ ще съ много повече отъ колкото приходитѣ.

Както се види Почитаемото Министерство на Търговията и Земледѣлието отъ година на година доставява повече и повече отбрани американски лози. За в'бжджше, споредъ менъ, не трѣбва да се остави тази доставка само на поменатото Министерство, а ще трѣбва, както Постояннитѣ Комиссии, тѣй и общинитѣ да се заставятъ да прѣдвиждатъ въ бюджетитѣ си една сума за възобновение унищоженитѣ лозя. Мисля, че частни лица нѣма и да се заематъ съ култивиранието американска лоза, докдѣ не видятъ тѣхния успѣхъ (на облагороденитѣ отъ тѣхъ да виси грозде). Селянина много малко разбира отъ четение на списания и държане на скаски, него може да го увѣри само наглядността. Колкото се може по-скоро трѣбва да се завземе правителството, не по-малко и Постояннитѣ Комиссии въ заразенитѣ окръзи, за доставяние на колкото се може повече американски лози и да се раздаватъ на населението за сега само облагородени; слѣдъ като се запознае съ културата на тази лоза, ще почне самъ да ъ търси и отгледва. Нека да не оставимъ филуксерата да вземе голѣмъ размѣръ и да направи лозовитѣ бърда като видинскитѣ и ломскитѣ; тогава не ще имаме вино и за насъ си, тогава ще настъпи сиромашията и изселванията.

Днесъ за днесъ се има голѣма нужда отъ американски лози. У насъ има толкова опустошени лозя, че да се доставятъ и единъ милионъ прѣчки, не можатъ да стигнатъ само за градъгъ Влдинъ. Наистина, цѣльта на Почитаемото Министерство на Търговията и Земледѣлието е, да има лозя отъ американски прѣтъ за добиване на прѣчки, за да не купуваме отъ странето; обаче за туй ще трѣбва да се основе въ всѣка заразна околия по единъ разсадникъ по 10—20 декара пространство, за да може колко-годѣ да се помогне на нуждающитѣ. За това именно още за дълго врѣме трѣбва да се доставляватъ отъ странство американски лози и то по нѣколко милиона. Прѣдъ видъ на това лозаритѣ трѣбва да издигнатъ гласътъ си прѣдъ своитѣ избраници, за да бждатъ тѣ, както споменахъ, пощедри въ прѣдвждане сумми за възобновение, тѣй да се каже, единъ поминъкъ на населението. Австрийското Министерство на Земледѣлието още и сега доставява американски лози отъ странство и купува отъ австрийскитѣ търговски разсадници, които раздава даромъ на бѣднитѣ. Отъ Франция доставява (Министерст.) отъ Alphonse Blanc Cours Gambetta, St. Hippolite—Du—Fort (gard); а отъ тукъ купува отъ разсадника на г. Вишера. Само тази година отъ послѣдния е купило за 7700 франка. Тукъ има да забѣлѣжж, че въ Австрия има въ всѣкой окръгъ по нѣколко държавни разсадници и въ всѣка област по нѣколко областни, а при това безъ четъ търговски и частни. А какво върши Унгария? Тя отъ 5—6 години насамъ много е направила за възобновение лозята си. Тамъ има 700 и повече държавни, и поддържани съ помощъ отъ държавата, разсадници отъ американски лози. Въ послѣдно врѣме тамъ е обрнато голѣмо внимание на култивиранието нашата лоза на пѣсчлива почва. Виждате, г. г. лозари, че едничкото срѣдство да възобновимъ унищоженитѣ лозя, е американската лоза; за това трѣбва да се притечемъ на помощъ на правителството и му съдѣйствуваме, ако искаме бързо да постигнемъ цѣльта си, иначе всѣко замедляване е въ ущърбъ на насъ.

Pettau 24/V—96

Драговъ.

Плѣвенскій конкурсъ.

Съгласно програмата за конкурситѣ по скотовѣдството въ княжеството за прѣвъ настоящата година, издадена отъ Почитаемото Министерство на Търговията и Земледѣлието, въ гр. Плѣвенъ стана на 18 Май втория конкурсъ. Разносцитѣ по конкурса сж отъ Окр. Постоянна Комиссия, подпомогната съ 2000 лева отъ правителството. Както знайтъ читателитѣ ни, въ гр. Плѣвенъ имаше и мижлата година подобенъ конкурсъ, тѣй щото тазигодишния може справедливо да се нарече втори.

Приготовления за конкурса, благодарение на Г-на Окр. Управителъ, ставахъ доста отъ рано. Прѣвъ всѣки нѣколко дена засѣдаваше комиссия по урежданieto на конкурса. Како членове въ распоредителната комиссия влизахъ: Г-да Г-да Окр. Управителъ, Прѣдсѣдателя на Постоянната Комиссия, единъ членъ отъ сжщата, Ветеринарния Лѣкаръ, Земледѣлческия Надзирателъ, Директора на склада за жребци и Директора на Винарското Земледѣлческо Училище. За мѣсто на конкурса се опрѣдѣли „Съръ-Назаръ“, а не, както мижлата година, на „Тикийскія баиръ“. Комиссията бѣ вземала грижата още отъ по-рано за направата на единъ павилионъ за засѣдане на журитѣ. Павилионътъ бѣ свършенъ на врѣме и богато украсенъ.

Тазигодишния конкурсъ, като втори, имаше се надежда за по-добри резултати, отъ колкото отъ миналогодишния, още повече, че покрай другото тази година трѣбваше да взематъ участие въ конкурса и лица съ разни земледѣлчески произведения. Разликата се състоеше само въ това, че на този конкурсъ можехъ да се явхтъ конкуренти само отъ Плѣвенскій Окрѣгъ, а не и отъ другитѣ окръзи, както мижлата година.

Къмъ приготвителнитѣ работи за конкурса отъ страна на комиссията бѣше и рѣшението за държанieto на нѣкои скаски отъ учителитѣ при Винарското Земледѣлческо Училище. Въ едно засѣдане, три дена прѣди конкурса, распоредителната комиссия взема положително рѣшение да се помолхтъ учителитѣ за държанieto на скаскитѣ, като имъ се възложи тѣ да си избержатъ такива и темитѣ на скаскитѣ заедно съ имената на овѣзи, които ще ги държатъ, да съобщ. за да се впишхтъ въ програм. на конкурса. Учителитѣ отъ своя страна се събрахъ на засѣдане и рѣшихъ да се държи една скаска по земледѣлието и то „*върху нуждата отъ възвѣжданieto на нови културни растения въ насъ*“, една обща по винарството и лѣзарството, една по пчеларството и бубарството. Първата скаска щеше да се държи при самия конкурсъ, а послѣднитѣ двѣ—при екскурзията, която се планираше да стане въ Винарско-Земледѣлческо Училище, като при това се разясхтъ много работи на посетителитѣ изъ самитѣ сервиси на училището. Приготовленията за скаскитѣ почнахъ да ставатъ. Подиръ единъ денъ се съобщи, че скаскитѣ да бждѣли практически, за да не обрѣжениаватъ слушателитѣ, и че надали щѣло да има врѣме и публика за тѣхъ. Работата се разбра, особено щомъ пристигна отъ София Министерския делегатъ, Г-нъ П. Германовъ. Видѣ се, че нѣма да има нищо. И тѣй, ние които за прѣвъ пхтъ повдигнахме този въпросъ за курсовѣтѣ, некаме и да осжществимъ мисѣльта си, но какво стана обаче съ нежъ?—незнаемъ. Разбира се, остана захлупена подъ камакъ. Тѣй обикновенно става, когато на едно училище не се дава никакво значение и уважение. Отъ страна ни се помена, че Г-нъ Германовъ въ рѣчта си за отварянieto на конкурса мислил да засѣгне всичкитѣ въпроси за подобрене на поминъка ни. Разбира се ние се помирихме.

Отъ декларациитѣ се оказа, че въ конкурса ще бждѣтъ изложени:

коне	говеда	овце	свине	птици	землени орджия	землени произведения
241	288	86	13	20	24	23

Прѣвъ мижлата година сж били изложени общо отъ Плѣвенскій, Ловчанскій, Свищовскій, Севлиевскій, Вратчанскій, Ломскій и Видинскій Окрѣзи.

коне	говеда	овце	свине	птици	землени орджия	землени произведения
246	273	50	46	16	31	—

Още отъ прѣдвечерieto се виждаше, че сравнително тази година се приближава до мижлата година по изложениитѣ животни, макаръ че сж участвували тогава още шестъ окръзи.

Само въ Плѣвенскій окръгъ мижлата година сж биле изложени.

коне	говеда	овце	свине	птици	орджия и машини	землени произведения
137	219	40	43	13	11	—

На 18 Май, Тезоименний денъ на Негово Царско Высочество, се падна и денътъ за отварянieto на конкурса. Въ 10 ч. сутринята, при стичанието на многобройна публика, ученици и изложители, стана тържественното откриване на конкурса. Направи се молебень. Веднага подиръ свършванieto на молебена, Г-нъ Германовъ държа една къса, но съдържателна рѣчь, съ която обявя конкурса за откритъ. Въ зачатото на рѣчта си Г-нъ Германовъ помена, че „малко сж на брой годинитѣ, отъ когато нашето отечество почна да празнува тържества, като днешното. Днешното тържество е такова на земледѣлческия трудъ. Такива тържества за напредъ би трѣбвало да има по

често прѣдъ видъ на това, че нашия народъ е повече земеделчески (90 % споредъ оратора).... рѣчьта бѣ исказана съ особено краснорѣчие, тъй щото трогна слушателитѣ. По поводъ на рѣчьта, ние нѣма да кажемъ нищо освѣнъ това, че ние се надевахме, че конкурса е скотовъдческо-земледѣлчески, а не коневъдски, както помена говорившия: „цѣльта на днешния конкурсъ е да се видятъ резултатитѣ на чифлишкитѣ жребци“....

Подиръ рѣчьта стана парадъ отъ мѣстния гарнизонъ по поводъ Тезоименний день на Господаря.

Веднага слѣдъ парада, распоредителната комиссия е събра на заседание подъ прѣдсѣдателството на Министерския делегатъ. Избраха се жури, въ които по право влизаха членове тѣ по распоредителната комиссия и нѣкои отъ изложителитѣ.

Прѣзъ този день бѣха изложени конетѣ. Всичкитѣ изложени коне бѣха раздѣлени на групи: жребци, кобили съ малки кончета и млади кончета. Първата работа на журитѣ бѣ: прѣгледване на изложения материалъ и провѣрение на декларациитѣ. Отъ всичкото се указа, че въ конкурса бѣха дошли: 18 одобрени за тѣгление жребци, 89 кобили съ малки кончета отъ държавнитѣ жребци и 133 млади кончета, също тъй произхождение отъ окръжнитѣ и държавни жребци. Всичкитѣ коне бѣха изложени отъ 150 изложители.

Отъ всичкитѣ коне най-голѣмо впечатление правѣха жребцитѣ на Иванъ Пановъ отъ с. Горний Дѣбникъ и този на Пачо Цековъ отъ с. Г. Митрополия. Първия е унгарски, но е роденъ и отгледанъ въ Г. Дѣбникъ, а втория бѣ мѣстенъ приплодъ отъ окр. жребци, но въ нищо не отстъпваше на първия. Освѣнъ тѣзи два жребци имаше твърдѣ малко, като такива, които да могатъ да се прѣпоръчватъ за заводъ. Особено впечатление ни направи жребецътъ на Божилъ Мичовъ отъ с. Пордимъ, който е досущъ приличенъ на клеверскитѣ коне. Този конь, по направата на тѣлото си и темперамента, най-добрѣ подхожда за земеделческа цѣль и тѣжки товари. Споредъ свѣденията, които взехме, въ с. Пордимъ имало повече такива коне, но изложителтъ не бѣ въ състояние да ни освѣтли върху потеклото имъ. Къмъ кобилитѣ имаше повече добри екземпляри, особено 2—3 се отличаваха по здравата си конструкция и широката си таза. Повечето отъ кобилитѣ имаха кончета, приплоди отъ държавнитѣ жребци. Най-добро впечатление направиха младитѣ кончета, между които най-главно 4 приплоди отъ жребцитѣ: „Зирифъ“ I, II и III. Особено добрѣ се забѣлѣзваха всичкитѣ добри качества на жребцитѣ. Тѣзи кончета имаха повечето свѣтло-кестенявъ косъмъ. Особено ни се хареса кончето на Андреашъ Мринцовъ отъ с. Мъртвица, което явно показваше най-грижливото старание на господаря му. И другитѣ три не падаха по-долу.

Журийския свѣтъ распрѣдѣли наградитѣ както слѣдватъ:

I. категория.

2 награди по 50 лева за жребци
4 " " 50 " " кобили
2 почтени награди за " и
8 награди отъ 25 лева за кончета

II. категория.

1 награда отъ 25 лева за жребецъ
2 " " 25 " " кобили
3 " " 25 " " кончета

III. категория.

5 награди по 15 лева за жребци
15 " " 15 " " кобили
20 " " 15 " " кончета

IV. категория.

10 награди по 10 лева за жребци
21 " " 10 " " кобили
42 " " 10 " " кончета и
1 " " 5 " " катъръ

Първитѣ награди за жребцитѣ получиха: 1) Иванъ Пановъ отъ с. Г. Дѣбникъ съ унгарския жребецъ и 2) Пачо Цековъ отъ Г. Митрополия. Първитѣ награди за кобилитѣ вземаха: Т. Ив. Василевъ изъ гр. Плѣвентъ, Йото Ненковъ изъ с. Крушовица, Василъ Герговъ изъ с. Г. Митрополия, Тончо Илиевъ изъ с. Тръстеникъ. Също тъй за кобили получиха първи почетни дипломи: Капитанъ Мишевъ и Хр. Г. Върбенковъ отъ гр. Плѣвентъ. За кончета първи награди получиха: Никола Митовъ изъ с. Тръстеникъ, Тачо Иванчовъ изъ гр. Плѣвентъ, Андрея Мринцовъ изъ с. Мъртвицата, Доно Диновъ изъ с. Д. Дѣбникъ Ангелъ Иочовъ изъ гр. Плѣвентъ, Иванъ Цвѣтковъ изъ с. Д. Митрополия, Георги Карагашки изъ гр. Плѣвентъ и Нино Начовъ изъ с. Дерманци.

На 19 Май стана излаганието на говеждия добитѣкъ, свинетѣ и птицитѣ. Въ 7 ч. сутрѣнъта, журитѣ се събраха и распрѣдѣлиха добитѣка по полъ, възраст и видъ, както слѣдва: 1) говежди бикове; 2) волове; 3) крави; 4) юнци и юници; 5) биволски бикове; 6) биволе; 7) биволицы; 8) тормацы и тормакини; 9) овце и кочови; 10) свине и перези и 11) домашни птици.

Числото на изложенитѣ животни бѣше слѣдующето: 14 говежди бикове, 122 вола, 33 крави, 29 юнци и юници, 2 биволски бика, 36 бивола, 26 биволицы, 26 тормацы и тормакини, 86 овце и кочове, 13 свине, перези и прасца и 20 птици.

Изобщо взето говеждия добитѣкъ, съ исключение на воловетѣ, не правеше добро впечатление. Отъ биковетѣ най-голѣмо внимание заслужаваха само два, но и тѣ пакъ не отговаряха на очакванията. Всичкитѣ други бикове бѣха твърдѣ слаби и даже едвамъ сгодни за заводжание. Въ това направление трѣбва да се обърне внимание, още повече, че и самитѣ климатически условия най-добрѣ отговарятъ за развъжданieto на говедата. Воловетѣ бѣха повечето твърдѣ добри. Между искъркитѣ волове се забѣлѣзваха и нѣколко екземпляра отъ изроденитѣ вече унгарски волове, които съ били прѣнесени прѣди нѣколко десетки години. Всѣки може ясно да познае тѣзи унгарски волове по сухата и дългнеста глава и особеността въ завиванията на рогата. Между кравитѣ имаше също тъй само 3—4 екземпляра, които заслужаваха по-голѣмо внимание поради млѣчността си и добрата си тѣлесна направа.

Овцетѣ не прѣдставляваха също тъй нѣщо особено. Тукъ видѣхме овце отъ 4 качества вълна, макаръ че всичката изобито е груба. Между другитѣ имаше изложени и нѣколко карнобатски овце, но които, види се, не отиваха добрѣ. Особено тѣхнитѣ приплоди бѣха съ свършено черенъ косъмъ, а не такъвъ, какъвто иматъ бацитѣ имъ (карнобатски) или майкитѣ имъ (обикновенни). Всичкитѣ други овце бѣха мѣстни, но всѣ така ясно се вижда една разлика въ мѣкостта, дебелината и влажността на косъма. Между послѣднитѣ правехъ исключение двѣ, — три овце съ свършено остъръ косъмъ, които, споредъ взетитѣ отъ изложителя свѣдения, произхождали отъ Кавкасъ. Тѣ се отличаваха по скорозрѣлостъ и по вкусното мѣсо. Тѣзи овце бѣха изложени отъ с. Пордимъ.

Кози имаше изложени твърдѣ малко, което показва, че тѣхното отгледвание е доста намалело. Отъ изложенитѣ екземпляри имаше една коза доста млѣчна. Тѣзи животни макаръ, че пренасятъ една поврѣда на горитѣ, но все пакъ не трѣбва свършено да се ограничава тѣхното развъждане, поне въ горскитѣ мѣста. Кждѣто е твърдѣ мжно държанието на другъ видъ добитѣкъ. Козата съ млѣкото и мѣсото си е благодѣяние на много планински мѣстности. Прочие, внимание при налаганieto на данъка, но не въ мѣстности, кждѣто тѣ съ едничкитѣ домашни животни.

Свинетѣ сравнително бѣха тъй също твърдѣ малко. Между изложенитѣ екземпляри особено внимание заслужаваха една голѣма сръбска свиня и единъ мѣстенъ ирезъ. Свицкия добитѣкъ въ насъ е също тъй слабъ и доленъ, т. е. сравнително съ дадената му храна дава малко масъ. Въ нашитѣ свине съ развити главно онѣзи части, които иматъ най-малка цѣна, като напр. главата, краката, шията и въобще коститѣ. Подобрене въ това направление би било също тъй желателно.

Птицитѣ не прѣдставляваха нищо отъ себе си. Награди,

които се получаватъ отъ тѣхъ, сж повечето случайни, а не отъ старание и грижи.

Распрѣдѣлението на наградитѣ прѣзъ този день стана, както слѣдва:

I. категория.

2 награди за	говежди бикове	по 34 лева
3 "	юнци и юници	" 20 "
3 "	волове (почетни)	" "
2 "	" (парични)	по 25 лева
2 "	крави	" 25 "
2 "	биволски бикове	" 10 "
1 "	биволица	" 15 "
1 "	биволи	" 25 "
3 "	овце и овни	" 10 "
1 "	свине	" 25 "

II. категория.

3 награди за	говежди бикове	по 20 лева
2 "	юнци и юници	" 16 "
5 "	волова	" 15 "
3 "	крави	" 20 "
12 "	биволици	" 10 "
5 "	биволи	" 10 "
14 "	овце и овни	" 5 "
3 "	свине	" 10 "
5 "	птици	" 3 "

III. категория.

3 награди за	говежди бикове	по 15 лева
5 "	юнци и юници	" 20 "
14 "	волове	" 10 "
23 "	крави	" 10 "
13 "	биволици	" 5 "
21 "	биволи	" 5 "
3 "	овце и овни	" 3 "

IV. категория.

6 награди за	говежди бикове	по 10 лева
13 "	юнци и юници	" 5 "
12 "	волове	" 5 "
1 "	крави	" 5 "

Първитѣ награди получихъ: Д. Дѣбнишката селска община и Дерманската. За крави: М. П. Вацовъ отъ гр. Плъвенъ и Наумъ Костовъ; за волове: Станю Чалковъ отъ с. Върбица, Мишо Матевъ отъ с. върбица, Панталей Владовъ отъ гр. Плъвенъ, Пенчо Вълвовъ отъ с. Ралуво и Люто Николовъ отъ с. Ралуво. За биволски бикове получихъ първи награди: Каменск та селска община и Радиненската и за биволици Найдень Василевъ отъ с. Агленъ. За биволи: Стефанъ Желѣзковъ отъ с. Телишъ. За овце и овни: Спиро Геновъ отъ с. Рибенъ, Матю Гечовъ отъ с. Г. Дѣбникъ и Цанко Минковъ отъ с. Радиненецъ. За свине: Кирко Н. Кирковъ и за птици: Илия Кабашевъ.

На 20 Май стана излаганието на земледѣлческитѣ произведения и земледѣлческитѣ орджия и машини. На конкурса се явихъ двама души съ орджия, една ромниска фирма съ земледѣлчески орджия и машини и 23 съ земледѣлчески произведения, а именно: 7 души съ люцерна, 1 съ тютюнъ, 1 съ коноплъ, 1 съ лудо просо, 2 съ детелина, 1 съ леща и фий, 3 съ ряпица, 1 съ голъ ячмень, 2 съ царевича, 1 съ фасулъ, 1 съ гюль, 5 съ медъ и воскъ. Държавното Винарско земледѣлческо Училище взема участие съ вина, кошари, медъ, воскъ, коприна, пашкули, ягоди и цвѣкло, както и разни инструменти по пчеларство и млѣкарство.

Изобщо изложениетѣ въ този день прѣдмети бѣхъ твърдѣ малко. Види се, надали е имало пропаганда въ това направление, тъй щото хората не сж знаели.

Плъвенския окръгъ, който минава като единъ отъ първитѣ зем-

ледѣлчески окръзи, разбира се, трѣбваше особено да се отличи по изложението на земледѣлческитѣ произведения. Както виждатъ читателитѣ, много отъ произведенията на окръга даже никакъ не бѣхъ изложени, като напр. пшеница, ржъ, овѣсъ ячемикъ, грахъ, вино, масло, сирене, кашкавалъ и др. Всичкитѣ изложени продукти изгледавахъ, като да бѣхъ изложени случайно. Въ това направление трѣбвало би да се вземе инициатива отъ землед. надзирателъ. Той е трѣбвалъ да обиколи прѣдварително всичкитѣ отъзи села, където е давалъ за посѣване разни сѣмена и ги покани да изложатъ продуктитѣ имъ на конкурса.

Подиръ прѣгледванието на прѣдметитѣ отъ журитѣ и отъ поканенитѣ за тази цѣль учители Г-нъ К. Илиевъ и К. Малковъ и специално за машинитѣ още Г-нъ желѣзаръ—механикъ Буржевъ и Г-нъ Черакчиевъ машиниста въ склада за жребци, назначихъ се слѣдующитѣ награди:

7 награди за люцерна и детелина, отъ които едно I отъ 50 лева, двѣ по 30 л. и 4 по 10 л.; 3 награди за ряпица: 1 съ 40 л. и 2 по 20 л.; за тютюнъ една награда отъ 20 л.; за макъ една награда отъ 30 л.; за коноплъ една награда отъ 10 л.; за леща и фий една награда отъ 20 л.; за ячемикъ една награда отъ 10 л.; за фасулъ една награда отъ 5 л.; за царевича 2 награди: една отъ 10 л. и една отъ 5 л.; за тръндафилъ една награда отъ 10 л.; за медъ и воскъ 6 награди: една почетна, една отъ 40 л., една отъ 20 л. 2 отъ по 10 л. и една отъ 5 л.

За земледѣлческитѣ орджия и машини се опрѣдѣлихъ три награди: 1) една почетна, 1 парична отъ 50 л. и една отъ 10 л.

Първитѣ награди се дадохъ на слѣдующитѣ лица: 1) на Държавното Винарско Земледѣлческо училище една почетна диплома за всичкитѣ произведения; 2) на фирмата Behles изъ Букурещъ една почетна диплома за изложениетѣ отъ неж орджия и машини; 3) една награда отъ 50 л. на Г-нъ Ив. Буржевъ за плугъ и брана; 4) една награда отъ 50 л. на Никола Радевъ отъ с. Муткурово за изложениетѣ отъ него три вида нови крѣмни растения (люцерна, детелина и мохаръ); 5) на Яни Наумовъ отъ с. Муткурово за ряпица 40 л. и 6) на Хр. Кирковъ отъ Плъвенъ за медъ и пчели една награда отъ 40 л.

Въ сжщия день стана и проба на изложениетѣ машини. Напр. опита се работата на кукурузотрошачката, сламорѣзачката, ронкалната, триера, ржната сѣячка, широкосѣячката, косачката и жѣтварката, а така сжщо—и на два плуга. При опититѣ, особено на първитѣ шестъ машини, присѣтствувахъ много любители отъ страна на земледѣлческото население. Между опитанитѣ машини особено шестъ-тѣхъ, които се опитвахъ при конкурса, като твърдѣ сгодни се указахъ слѣдующитѣ: ржната сѣячка, която може да хвърля на широчина до 24 метра и то разни земледѣлчески сѣмена; сламорѣзачката, трошачката и вѣячката. Прѣдставената широкосѣячка система Flöter е още тъй сгодна поради това, че, при спиранието на добичето, не испуска сѣме, което нѣщо не може да се избѣгне при Еккертовата ако не се затвори, но само че тази е много по-тежка, отъ колкото Еккертовата отъ сжщата голѣмина.

Пробата съ плуговетѣ, косачката и жѣтварката станахъ извънъ градътѣ. За тази цѣль, още по отъ рано, се бѣхъ опрѣдѣлени двѣ пиви и една градека ливада. Плуговетѣ, които се опитвахъ, бѣхъ системи Лейникъ и Бурджовъ. Почвата, на която стана пробата, бѣше глинеста. И двата тѣзи плугове можахъ добръ да оржѣ на прѣдзначеното мѣсто съ разлика само, че Бурджовия плугъ изискваше здраво държение, а Лейниковия твърдѣ слабо, даже и никакво. Мнението на присѣтствующитѣ земледѣлци бѣше повече въ полза на Бурджовия, макаръ че Лейниковия го изоставя всеътаки пакъ нѣщо на дирѣ. Бурджовия плугъ има и тѣзи преимущества, че е по-евтенъ, по-лекъ и по-лесно се нагласява, които фактори сж твърдѣ важни за нашитѣ земледѣлци. Пробата на тѣзи плугове стана и въ цѣлина, разбира се че тукъ Бурджовия плугъ остана твърдѣ надирѣ. Трѣба да кажъ и това, че Лейниковия плугъ бѣше № 6.

Пробата съ косачката и жѣтварката стана много смѣшна. Прѣди всичко конетѣ, които трѣбваше да теглятъ машинитѣ, не бѣхъ никакъ навикнали на подобна работа; тъй щото вър-

вѣхъ твърдѣ не равномерно и даже по нѣкогѣ така политахъ, щото бихъ счупили машинитѣ. Отъ това се вижда, че не може да се заключи почти нищо за чистотата, лекостта и пр. на работа на тѣзи двѣ машини. Съ единъ прѣсмѣхъ въобще всички се разнесохъ. Разбира се, тукъ никой не пострада, но само името на оубѣзи, които бѣхъ натоварени да правѣтъ ошита. Но надеваме се, че всѣки единъ разбранъ гледачъ, видѣ че никаква работа не можаше да се произведе съ едни пожарникарски коне, които щомъ чуехъ тропота отъ машината, бѣгахъ като луди. Машинитѣ които се испитвахъ принадлежатъ на системата Джонстонъ. Съ това се свърши и пробата.

На 21 Май сутрешята, пакъ при единъ молебень, стана тържественното раздаване на наградитѣ. Подиръ молебена Негово Благоговѣйство Протоиерей Антоний държа една рѣчь. Рѣчьта бѣ доста съдържателна. Слѣдъ неж почна се раздаването на наградитѣ. Всичкитѣ тѣзи, които получавахъ първитѣ награди, прѣкарвахъ изложенитѣ си животни, за да се видятъ отъ публиката.

Въ 5 ч. вечерята стана кониата. Надпрѣвускачитѣ трѣнахъ отъ моста на р. Вита и спирахъ при баиря край града. По случай на кониата бѣхъ излезли много граждани. Въ кониата вземахъ участие 10 коня. Първия отъ тѣхъ измина растоянието 5,5 к. м. за 5+14 м. и получи 35 лева награда; втория за 6+10 и получи 25 л.; а последния за 9+10 и получи 10 л. награда.

Начини за получаване на едро, трайно и по-рано зрѣло грозде.

За да получимъ грозде, узрѣло по-рано отъ обикновенното врѣме, а тѣй сѣщо да произведемъ по-едро и по-трайно грозде, има двѣ методи, а именно: *орѣзване* (съкратяване) на гроздоветѣ и *колцоване*, т. е. образуване прѣстенъ (кръгъ) подъ колелото до най-долний гроздь. Тѣзи двѣ методи се извършватъ рано слѣдъ прѣцвѣтяването на гроздето, затова се причисляватъ къмъ лѣтнитѣ обработване на лозата.

1) *Съкратяване на гроздоветѣ*. Съкратяването на гроздоветѣ се прѣдприема повечето съ търговска цѣль, защото тѣ ставатъ по-едри, по-трайни и съ това получаватъ по-голяма цѣна. Прѣдприема се тѣй сѣщо, когато искаме да добиемъ грозде за подаракъ или за излагане. Въ последния случай се избиратъ сортове съ едри зърна, а въ първий — съ дебели кожици. Подъ горното название трѣбва да се разбира орѣзване по нѣколко зърна отъ грозда въ продължение на 1-2 мѣсеца — до като нараства гроздето.

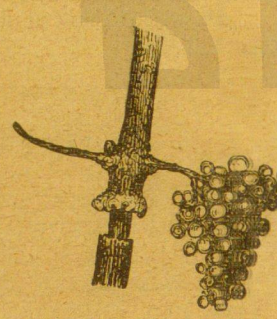
Работата се почва, когато гороздето е достигнало до голѣмината на лещата. Ако на еднъ гроздь при едва лоза отрѣжемъ една часть, то ще заблѣжимъ, че останалитѣ зърна ще нарастнатъ много повече отъ другитѣ — при сѣщата лоза. Обаче, нарастването ще бѣде много по-силно, когато орѣзването е станало не изведнѣжъ, а на нѣколко пхти. Промежуетѣтъ за орѣзване трѣбва да бѣдѣтъ 14 дневни (почахто отъ горѣказаното врѣме).

Причината за нарастването лежи въ слѣдующето: всѣко зърно си има килийки, прѣдзначени да му образуватъ и испращатъ сокъ за нарастване. Когато отстранимъ зърното, килиикитѣ му умиратъ, нѣ не изведнѣжъ, а образуватъ и испращатъ сокъ въ продължение на 14 дена. Този сокъ се натрупва по-горнитѣ зърна, защото долу (гдѣто обикновенно се рѣже) нѣма кому да се дава. Слѣдъ 14 дена, като отрѣжемъ пакъ една часть зърна ще принудимъ и тѣхнитѣ килийки къмъ сѣщото; така щото нѣколко орѣзване въ такъвъ промежуетѣкъ, ще ни даде за резултатъ грозде съ зърна отъ неимовѣрна голѣмина и ягка кожа — трайни.

Отъ тази операция се промѣнява формата: грозда става по-голѣмъ, широкъ, нѣ се скѣсява, както се вижда въ фиг. 6; значи тукъ зърната спечелватъ изгубеното. Работата се извършва съ едни малки ножички. Слѣдъ отрѣзването на зърната 2-3 пхти, трѣбва да поразрѣдимъ всички начесто стоящи зърна, та да се развиватъ по-добрѣ,

Фиг. 6.

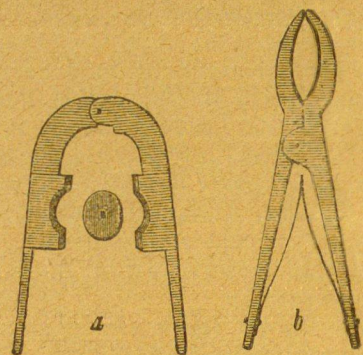

Фиг. 7.

2) *Прѣстенование (колцоване)*. Тази операция се извършва, когато лѣтораститѣ сѣ още зелени и крѣпки, а гроздето дребно. Причината е, че зърната, за да нарастнатъ, изискватъ най-много протеинови (бѣлтѣчни) вещества, които се образуватъ въ този периодъ отъ листата въ най-голѣмо количество. Когато гроздето е почти нарасло и прѣчкитѣ затвърдѣли (узрѣли), тогава дѣйствието на прѣстеноването е слабо, даже никакво. Работата му се състои въ изрѣзването на кората подъ грозда (който стои най-ниско на лѣтораста). Кората се изрѣзва, посредствотомъ два паралелни кръга, отдалечени на 4—5 м. м., и то шодъ грозда на 1 с. м. Последъ, съ единъ напреченъ рѣзъ, се съединяватъ кръговитѣ и се облѣва корицата заедно съ ликото — до самата дървесина.

Отъ тази операция гроздето се принуждава да расте бързо, да узрѣва рано и да се уголѣми въ обемъ. Прѣстенътъ помага за увеличаване главно на близкий до него гроздь, нѣ ако на слѣдующето колѣно има другъ гроздь, то и неговото растение не остава нормално. Дѣйствието на прѣстена, за увеличаване на грозда, зависи отъ това, че той забира хранителнитѣ вещества при себе си, които се отлагатъ по-грозда. Главнитѣ хранителни вещества, които сѣ нуждни за увеличаване и уарѣване на грозда, се приготвяватъ отъ листата, които се намиратъ надъ него. Нѣ тѣй като подобни се образуватъ въ по-голѣмо количество, отколкото сѣ нуждни за гроздето, то излишнитѣ отиватъ надолу въ лозата, гдѣто тѣй сѣщо сѣ потрѣбни отчасти. Тѣзи хранителни вещества се движатъ главно по-външнитѣ ликови килийки. Когато се отстранява корицата и ликото, то пхтя за излишнитѣ вещества се прѣкрятъ и тѣ се натрупватъ въ гроздетъ. Отъ голѣмото количество сокъ образуваната рана зараства бързо, като започва отъ горѣ (фиг. 7), когото нѣщо ни уяснява, че движението на този е отъ горѣ надолу.

Минералнитѣ вещества, които сѣ тоже нуждни при узрѣването на гроздето и при растението на лозата, се движатъ наопаки — отъ коренитѣ нагорѣ, нѣ не по-външнитѣ части, а по дървесината, така щото раната не имъ бърка никакъ на движението. Това може сѣщо да

Фиг. 8.

се види отъ горната фигура, която има надобеляване само отгорѣ, когато иначе щеше да има подобно и отдолу.

Такъвъ прѣстенъ е извѣстенъ и въ овощарството, гдѣто той се нарича „*дяволски*“. Обаче този прави разлика отъ първий, понеже се извършва на стара дървесина и служи да увеличи не плодѣтъ, а количеството на дѣвтѣтъ. Освѣтъ на малинитѣ, такъвъ прѣстенъ (на зелена прѣчка), не се прави при никое овошно дръвче, защото не показва никакво дѣйствие.

На една лоза се прѣстенова само една прѣчка, защото друго яче ще отслабне лозата. Отъ него гроздето узрѣва рано, но нѣма много захаръ. Извършването на тази операция става съ тънка остра чикийка, като се гледа въ този случай да се

оръже и очисти по-добър ликото. Въ последно време за колцоване сж направени два инструмента (фигура 8), съ които, като се хвани пръчката, съ слабо натискане и движение насамтъ-нататъкъ, се образува напълно желаемий кръгъ. Тъзи инструменти сж направени отъ по два остри полукръга, единъ срѣщу други, а въ срѣдата имъ има острие, подобно на това при длетата. Кръговетъ рѣжътъ кожата и образуватъ 2-та паралелни кръга, а другото острие въ сжщото време обѣла кожата до дървесината.

Освѣтъ за получаване рано узрѣло и едро грозде, горнитъ двѣ методи служатъ още като срѣдство противъ капаннето на цвѣта (израсването). Особено калцоването помагало, споредъ *Карие*, твърдѣ много.

Прѣдпазване на овощнитъ дървета отъ разнитъ плѣсени и насѣкоми.

Чудно явление е, че най-благороднитъ видове ябълки и круши биватъ най-често нападани отъ разнитъ плѣсени и насѣкоми, които се загиждуватъ, както на листата, така и на плодоветъ имъ, вслѣдствие на което послѣднитъ оставатъ недоразвити и изгубватъ формата си. Разбира се, че такива плодове не могатъ да иматъ вече този добър изгледъ, вкусъ и тази цѣна.

За прѣдпазването на овощнитъ дървета отъ вредното дѣйствие на разнитъ плѣсени, прѣпоръчва се да се прѣскаатъ съ така наречения *Борделезовия растворъ*. Този растворъ се приготвява по слѣдующия начинъ: Распуца се въ отдѣлни сѣдлове 2 k.g. синъ камъкъ (мѣденъ сулфидъ) и 4 k.g. варъ; слѣдъ това ги смѣваме въ едно, като внимаваме щото всѣки пхтъ да вливаме варовитото млѣко (раствора отъ варъта) въ раствора отъ синия камъкъ. Получената смѣсъ, разрѣдяваме съ вода, до като всичкия растворъ стане 100 литри (1 хектолитръ). Съ получения по таквъ начинъ растворъ, се напръскаватъ овощнитъ дървета, колкото се може повече, при което всичкитъ зарази отъ разнитъ плѣсени, нагълени по кората на дърветата, излизатъ.

Распръскването на Борделезовия растворъ става съ помощта на особенни прѣскачки (толумби), които по-направата си не си отличаватъ по нищо отъ тѣзи, които служатъ за прѣскаването на лозата противъ пероноспората *) (маната). Ще обърнемъ вниманието само на това, че когато се пълни прѣскачката съ раствора, този послѣдния прѣдварително трѣбва да се разбърква добръ, защото варъта се утаява много лесно, вслѣдствие на което, първия растворъ ще съдържа малко варъ, послѣдния — пакъ много.

Прѣскаването трѣбва да става тогава, когато растенията не сж се още развили. Най-добръ е да става два пхти въ годината, единия пхтъ на пролѣтъ, а другия на есень.

Наурт (директоръ) въ Силезия, правилъ многобройни опити съ този растворъ, като прѣскалъ не само овощнитъ дървета, нъ и други растения, напр. трандафила. Резултатитъ отъ всичкитъ опити били повече удовлетворителни. Трандафила, когато попрѣскалъ прѣди развитето на листата му, останялъ прѣзъ цѣлото си вегетационно време непожтнатъ отъ плѣсенитъ и насѣкомитъ; така сжщо и попрѣсканитъ ябълки и круши останяли прѣзъ цѣлото време неповредени, листата имъ останяли зелени и плодоветъ красиви. Най-добро дѣйствие указалъ Борделезовия растворъ върху деликатинитъ сортове овощни дървета, като напр.: зимния калоилъ Хардепонтовата масловка, бѣлата и сивата масловка, есенната масловка и мн. др.

Съ по-нататъшнитъ си опити, Наурт доказалъ, че попрѣсканитъ овощия съ въпросния растворъ, не били нападани отъ никакви насѣкоми, освѣтъ това болѣстята „Ракъ“, която се причинява отъ особенни плѣсени, била прѣкратена слѣдъ попрѣскването на дърветата съ Борделезовия растворъ.

Тиролция, благодарение на това срѣдство за прѣдпазването на дърветата отъ разнитъ плѣсени и насѣкоми, има овощия, които се ползватъ съ добро име и се цѣнятъ доста високо.

Ний, отъ своя страна, прѣпоръчваме употреблението на това срѣдство на почитаемитъ си читатели, отъ една страна зато

*) Виджъ фиг. 1, брой 10, год. III отъ сп. „Орало“.

ва, защото разносикитъ по прѣскаването, въ сравнение съ облагитъ, сж много малки; а отъ друга страна и за това, че сжщия този растворъ се употребява за лѣкуването на маната, слѣдователно на лозаръ — овощаря ще бжде вече изпосно да даде 40—50 л. за купуванието на една прѣскачка.

Културата на кръмнитъ растения.

(Продължение отъ брой 5).

в) Писъчна люцерна (*Medicago media или versicolor*).

Тази люцерна се нарича още и бастардна люцерна, понеже се мисли, че е мелезъ отъ обикновенната и шведската. Характеристична е съ зелено-жълтениковата до виолетова и синя боя на цвѣтоветъ. Често пхти въ единъ и сжщия цвѣтенъ гроздь се намиратъ всичкитъ тѣзи бои. Стеблото ѝ е почти право, както при обикновенната люцерна, листата ѝ сжщо тѣй подобни. Изобщо развитието ѝ е малко по-слабо.

Пѣсчната люцерна, както и самото ѝ име показва, може да се сѣе и на пѣсчливитъ почви, което иъщо не може да стане съ обикновенната. Въ таквъ случай приходитъ ѝ сж по-слаби.

Едно време тази люцерна се е отглеждала повече въ културнитъ страни, отколкото днесъ, и то само заради това, че тя днесъ за днесъ има голѣми конкуренти за пѣсчливитъ почви, каквито сж: сераделата, *Anthyllis vulneraria*, пѣсчната вика и пр. Послѣднитъ даватъ по-голѣмъ приходъ и неизискватъ толкъсь грижи. Особено пѣкъ виката има цѣна и поради твърдѣ раното си развитие.

При сѣяннето на пѣсчната люцерна трѣбва сжщо тѣй да се употреби едно прѣдпазвателно растение. За единъ хектаръ се употребяватъ 30—50 k.g. сѣме. Тя може да служи и като пасище, понеже не се повръжда отъ тѣпаннето. Трае само четири години.

с) Шведската люцерна (*Medicago falcata*).

Тя се нарича още и жълта охлювна детелина. Стеблото ѝ е лежачо, само върхътъ му е правъ и е покритъ съ многобройни листца. Листата сж дългести, овални, на крайтъ притѣпени и свършватъ тѣрнообразно. Второстепенното листце е назъбено. Цвѣтоветъ сж жълти и стожатъ въ гѣсти гроздчета. Шушулкитъ сж прости и прѣвнати, като полумѣсець, погѣтка биватъ и прави. Сѣмената ѝ сж по-малки, отколкото отъзи на обикновенната люцерна.

Тази люцерна заслужва внимание поради това, че може да се сѣе и на камениститъ почви; а тѣй сжщо и поради това, че може да расте на пасищата. Шведската люцерна трѣбва да се сѣе винаги съ прѣдпазвателно растение. Количеството на сѣмето, което е потрѣбно за хектаръ, не трѣбва да бжде по-малко отъ 30 k.g.

д) Хмеловата люцерна (*Medicago lupulina*).

Тя се нарича още и жълта детелина, жълта пѣсчина дѣтелина и пр. Стеблото ѝ достига до 60 с. ш. дължина, нъ бива слабо, тѣй че потрѣбна му е една подпорка, която сама си намира въ високорастящитъ растения. Сама за себъ си, тази люцерна не може да се сѣе. Тя е най-цѣнна, като пасищно растение, понеже дава много листа и е дълготрайна, а при това доставя ни една най-богата храна на протеинови вещества. Тя по хранителността си заминава всичкитъ видове детелини и люцерни. Листата ѝ сж по-три заедно и се отличаватъ по това, че къмъ крайтъ си сж назъбени и свършватъ тѣрнообразно. Цвѣтоветъ биватъ събрани въ главички, съ кѣси опашки и жълта боя. Тѣ излизатъ отъ жгълътъ на листата. Шушулкитъ сж малки и слабо завити, подиръ узрѣването си падатъ твърдѣ лесно. Сѣмената биватъ распложени по едно въ всѣка една шушулчица.

Тя може да вирѣе почти на всичкитъ почви, особено на легкитъ и влажнитъ, стига тѣ да не страдатъ отъ долна вода. Сѣяннето на тази люцерна най-добръ е да стане съ други кръмни растения или трѣви, понеже въ таквъ случай дава по-голѣми приходи. Най-добра трѣва за смѣска е нежъ италиянския райграсъ, отъ който се взематъ за хектаръ до 28 k.g. съ 16 k.g. люцерна. Ако се сѣе чиста люцерна, могатъ да се употребѣтъ 30—35 k.g.. Най-добръ се сѣе съ прѣдпазвателно растение. Използването ѝ може да стане най-малко за двѣ г. Приходитъ ѝ сж слаби — срѣдно 40 цента отъ хектаръ.

Приготовление на вкусна вишновка.

За десетъ литри чиста на вкусъ (прѣварена) ракия, вземѣте 3-4 k.g. вишни. Очистѣте гилитъ, зеленитъ и опашкитъ и ги напушайте въ ракията. Вземѣте 10 гр. дарчинъ (канела), 5 гр. каравилови коренчета и двѣ индийски орѣхчета (индустанъ джевици); распушѣте дарчина и нарѣжѣте орѣхчетата на парчета и ги напушайте въ ракията.

Така приготвената ракия ще изнасяте сутринъ на слънце, вечеръ ще ѣхъ прибирате и по 2 пхти на день ще раскламбучкате (разбъркватѣ) шишето.

Слѣдъ 2—3 дена ще турите 1—2 кил. захаръ, за да се подслади ракията, защото вишновката е ликюрь, който се прѣдпочита, когато е по-сладкъ. Ако ракията е силна, то захаръта се растворя въ вода, която ще олекчи първата. Отъ време на време ракията се опитва и ако

се забълъжи, че е добила напълно приятен вкус от прибавките, тогава се отлива. Ако захарта е малко, притуря се още според вкуса на пицките. Ако винният е повече, невръди, — само да се добри узрели. Въ 10 дена вишновката е готова. Прѣбѣжда се прѣз леноно или др. гѣсто платно и се налива въ бутилки, които се запазват въ полегнало положение.

Всенароденъ конгресъ по земледѣлието въ Будапеща.

Вследствие хилядогодишната отъ съществуването на Унгарската Държава, Унгарското Правительство направи едно голѣмо изложение, което се отвори още на 1-й Май т. г.. По желанието на министра на земледѣлието, при това изложение ще се държи единъ международенъ конгресъ по земледѣлието. Конгреса ще се открие на 17-й Септемврий и ще се закрие на 20-й с. м.. Единичкия въпросъ, който ще се разисква въ конгреса, ще бѣде „паданieto цвѣнитъ на житнитъ произведения, причината за това и срѣдства за повдиганieto имъ“. Този толкозъ важенъ за земледѣлието въпросъ, ще се разисква отъ три секции и то въз основа: 1) на продукцията, 2) на търговията и съобщенията и 3) на митото и кредитнитъ обстоятелства. За този конгресъ, Г-нь Министра *e. Daranyi*, е поканилъ лично прѣдставителитъ на повечето Европейски и извъневропейски правителства, земледѣлчески дружества и по-прочутитъ земледѣлци и националъ-економисти. За да се даде възможност на конгресиститъ да се запознайтъ съ земледѣлието въ Унгари заедно съ конгреса ще се направи и една екскурзия до държавния заводъ и чимликъ *Mezőhegyes*. Покани до нѣкои лица сѣ вече распратени.

Не се съмняваме, че Унгарския Министръ на земледѣлието нѣма да забрави и България. Добръ би било въ този случай нашето Министерство на Търговията и Земледѣлието да командирава нѣкой отъ чиновницитъ си, като го натовари по-подробно да се запознае съ земледѣлието въ Унгари и нѣкои наредби. Подобни командировки не сѣ правени още, макаръ че тѣ могатъ да принесатъ голѣма полза. Надеваме се, че нашето Министерство на Търговията и Земледѣлието нѣма да испусти случая да съучаствува въ този международенъ конгресъ.

Земледѣлчески календаръ.

а) Лозарство. Прѣзъ този мѣсець почва цвѣтението на лозитъ, затова нетрѣбва да се ходи изъ лозето. Всичкитъ работи, като копание, вързание, кършение и пр., се отлагатъ за сега до завързването на плода, защото иначе ще способствуваме за олитването на цвѣта.

Ако въ нѣкои мѣста има американски расадникъ, то се прѣсажда на зелено съ мѣстни зелени калемки. Тамъ, гдѣто напада пероноспората, чернилката, оидиума и др. раст. паразити, се прѣска съ сѣра и съ растворъ отъ сѣресто-жѣдна соль.

Филоксерата започва силно да се размножава, излиза къмъ горнитъ корени и може лесно да се намира, затова трѣбва да се търси (открива) съ врѣме. Кършението и вързанието ще продължава слѣдъ прицѣтвяването.

б) Винарство. Температурата въ избата почва да се качва, затова трѣбва да се истулягъ съ слама и др. всички прозорци и врати. Провѣтриванieto трѣбва да слѣдва редовно въ студени нощи и рано сутринъ.

Вината почватъ слабо да връгъ, затова се провѣтриватъ, като се внимава да не приливатъ или да останатъ много праздни. Избата почва да става влажна отъ зимнитъ и пролѣтни дъждове, затова се туря вътрѣ въ едно-два кюшета по-малко варъ, за да поема влагата, иначе се развиватъ много ферменти. —

в) По земледѣлие. Прѣзъ този мѣсець узрѣватъ повечето отъ житнитъ растения и могатъ вече да се жьнѣтъ; за планинскитъ мѣстности това е още твърдѣ рано. Жътвата трѣбва да става въ периода на жьлтото узрѣвание. Копание на царевичката за втори пътъ. Прѣбѣриание на лена. Разсаждане на тютюна на постоянно мѣсто. Борба противъ насѣкомитъ, които сѣ появили по разнитъ култури. Ако ливадитъ се намиратъ въ добро мѣстоположение, тѣ ще сѣ разцѣветели и ще бѣде врѣме за косението имъ.

г) Лѣсовѣдство. Довършва се сѣянieto на брѣстовото сѣме. Плѣвѣжтъ прѣкопаватъ и, ако настане дълга суша, поливатъ се фиданкитъ въ градинитъ. На новопопикналитъ иглолистни фиданки въ сѣменището, прави се защита противъ силнитъ слънчеви лѣкове. Избуялитъ трѣви и бурени въ младитъ култури, ако грозѣжтъ послѣднитъ сѣ задушавание, се жьнѣтъ или косѣжтъ.

Довършва се сѣчението на дървета за строение и горение и въ планинскитъ крайща. Продължава се бѣлението на дъбовата и липовата кора. Захваща се събиранieto смола отъ иглолистнитъ породи. — Приготовляватъ се стопанскитъ планове. Отбѣлѣзватъ се границитъ на сѣчищата и дърветата, които ще се сѣжѣтъ идущата есенъ.

Прѣзъ този мѣсець захващатъ да се завиватъ (закуклуватъ) гжсеницитъ на „голѣмоглава“, „дъбовата пеперуда“ и „боровата пеперуда“; прѣди да изсхвъркнатъ, тѣ трѣбва да се събиратъ и унищожаватъ. Относително боровитъ „носорогъ“ и „ликоѣдци“, работитъ сѣ както и прѣзъ минхлитъ мѣсеци. —

д) Овощарство. Ашладисватъ се овошкитъ на око (на пшка). Събиратъ се плодетъ на черешитъ и виннитъ.

е) Градинарство. Ископаватъ се мѣстата, гдѣто е билъ посаденъ спанакъ и салата, и се посаждатъ съ есенно зеле. Сѣмената отъ червения лукъ се прибиратъ.

ж) Пчеларство. Работитъ по пчелитъ сѣ сжщитъ, както и прѣзъ минхлитъ мѣсець.

МЕТЕОРОЛОГИЧЕСКИ ВЮЛЕТИНЪ

За гр. Плъвень.

Отъ 24 Май до 7 Юний 1896 г. (по старъ стилъ).

Число	Температура на въздуха по Ц.							Температура на почвата по Ц. на дълбочина				Абсолютна влажност	Относителна влажност	Посока и скорост на вѣтра, метри въ секунда.				Облачност	Валежъ въ м. м.	Разни явления.	
	Барометръ въ м. м., редуц. на 0° Ц.		0.35 м.		0.65 м.		0.95 м.		1.25 м.		срѣдно			срѣдно	7 ч. с.		срѣдно				7 ч. с.
	дневно	срѣдно	7 ч. с.	2 ч. в.	9 ч. в.	срѣдно	макси- мална	мини- мална	въ 2 ч. слѣдъ пладнѣ						7 ч. с.	2 ч. в.					
24	752.1	16.5	24.9	19.1	19.9	26.1	10.5	19.2	17.5	16.0	14.7	8.5	51	тихо	ИЮИ7	ИСИ 3	2.3	—	Роса.		
25	751.0	18.3	24.6	17.9	19.7	28.4	12.3	19.7	17.7	16.1	14.7	10.0	59	тихо	ИСИ 5	тихо	6.3	—	Роса.		
26	749.3	19.0	21.2	17.5	18.8	25.1	14.3	18.9	18.3	18.5	19.5	12.5	76	тихо	СИ 6	тихо	7.3	—	Дъждъ слабъ град		
27	751.1	20.0	23.9	17.9	15.5	27.6	16.0	19.6	18.3	17.2	16.2	12.0	78	З	5 СЗ	8 тихо	5.3	27.4	Дъждъ.		
28	751.2	20.5	27.7	21.1	22.6	30.3	13.0	19.8	18.3	17.0	15.8	11.7	58	тихо	СИ 3	ИЮИ 5	2.7	3.4	Роса.		
29	748.4	23.6	31.9	24.0	19.9	33.5	18.2	20.4	18.4	17.0	15.7	13.2	53	тихо	ИЮИ 5	ЮЮЗ 3	2.7	—	Дъждъ (капки).		
30	749.7	20.3	27.7	20.9	22.5	28.1	18.9	21.0	18.6	17.0	15.7	11.2	57	З	7 ЗСЗ	8 тихо	7.0	0.0	Роса.		
31	750.6	22.2	22.4	17.7	20.0	25.5	17.6	21.4	18.9	17.2	15.7	12.2	67	тихо	ЗСЗ 3	тихо	9.3	—	Дъждъ (капки)		
1	749.3	19.9	26.6	16.8	20.0	27.1	13.9	20.7	19.0	17.3	15.8	10.1	58	З	8 ЗСЗ	26 ЮЗ	9	5.3	0.0	Дъждъ.	
2	747.2	18.0	23.8	19.7	20.3	24.1	16.0	20.4	19.0	17.4	15.9	13.0	73	ЮЗ	5 З	26 З	3	9.7	8.1	Дъждъ, силъ вѣтр	
3	749.7	19.5	27.1	16.8	20.1	29.0	16.9	19.8	18.8	17.4	16.0	12.1	71	З	5 ЗСЗ	5 тихо	7.3	6.1	Дъждъ, силъ вѣтр		
4	754.6	17.7	23.5	17.1	18.9	27.0	13.4	20.0	18.9	17.4	16.1	13.3	61	ИСИ 4	ИСИ 4	ЮЮ 3	2.7	6.8	Роса.		
5	754.3	21.9	26.9	19.3	21.9	27.8	13.0	20.1	18.7	17.4	16.1	9.6	49	ЮЮИ 3	ИЮИ 7	ИЮИ 5	2.0	—	Роса.		
6	753.2	19.1	26.9	20.7	21.9	28.5	13.3	20.6	18.8	17.4	16.1	9.8	51	тихо	И 5	И 4	7.7	—	Роса.		
7																					

Съобщава В. П. Вълчевъ.